

तीन शहरमा ठूला बायोग्यास प्लाण्ट निर्माणको योजना

■ विनय बज्जारा

मङ्सिर १८, काठमाडौं । देशका प्रमुख नगरपालिकाहरूमा ठूला बायोग्यास प्लाण्ट निर्माण हुने भएको छ । विश्व बैङ्कले करीब रू. ९ करोड (१० लाख अमेरिकी डलर) अनुदान दिने भएपछि वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र (एईपीसी)ले संस्थागत बायोग्यास प्लाण्ट निर्माण गर्ने भएको हो । यसका लागि एईपीसीले विस्तृत अध्ययन थालेको छ । 'ठूला शहरको फोहोर व्यवस्थापन गर्न र ऊर्जाको आपूर्ति बढाउन ठूलै आयोजना आवश्यक भयो, एईपीसीका सहायक निर्देशक समीर थापाले भने । उनले ३ महीनाभित्र विस्तृत अध्ययन सकेर यही आर्थिक वर्षको अन्त्यदेखि भौतिक निर्माण शुरू गर्ने तयारी भएको जानकारी दिए ।

नयाँ बन्ने एउटा प्लाण्टको क्षेत्रफल कम्तीमा ५० घनमिटर हुनेछ । विस्तृत अध्ययनपछि मात्रै आयोजना (प्लाण्ट)को क्षमता निर्धारण गरिने थापाले जानकारी दिए । आयोजनाका लागि एईपीसीले कुल लागतको बढीमा ४० प्रतिशत अनुदान दिने भएको छ । बाँकी रकम सम्बन्धित नगरपालिका र स्थानीय सङ्घसंस्थाबाट जुटाउने उनले बताए । पहिलो चरणमा तीनओटा नगरपालिकामा एकएकओटा प्लाण्ट निर्माण गर्ने तयारी एईपीसीले गरेको छ । यसका लागि ललितपुर, विराटनगर, धनकुटा, इलाम, वीरगञ्जलगायत ठूला शहरमा सम्भाव्यता अध्ययन भइरहेको छ । आवश्यकता र लगानी जुट्न सक्ने सम्भावनालाई आधार मानेर तीनओटा नगरपालिका छनोट गरिने

थापाले बताए ।

ठूला बायोग्यास प्लाण्टमा अनुदान दिने नीति नभएकाले सरकारले 'नवीकरणीय ऊर्जा अनुदान नीति' संशोधन गर्ने तयारी गरेको छ । थापाका अनुसार एईपीसीले उक्त नीतिको संशोधित खाका वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयमा पठाइसकेको छ । हालको नीतिमा अधिकतम आठ घनमिटरसम्मको प्लाण्टका लागि मात्र राज्यले अनुदान दिने व्यवस्था छ । एईपीसीका अनुसार बायोग्यास प्लाण्ट निर्माण गर्न प्रतिघनमिटर रू. १५ हजारका दरले लगानी हुन्छ । प्रत्येक चार घनमिटरको प्लाण्टबाट एक किलोवाट ऊर्जा उत्पादन हुन्छ । त्यस्तै, एक घनमिटरको बायोग्यास प्लाण्टले वार्षिक १ दशमलव ५ टन हरितगृह ग्यास उत्सर्जन घटाउँछ ।